

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ ТА ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

Робоче місце – це елемент виробництва (виробничої системи і трудового процесу тощо), що є частиною виробничого простору чи площі для одного кількох робітників (працівників), яке оснащено необхідним обладнанням та іншими матеріально-технічними засобами праці для виконання закріпленої за ними роботи(виробничого завдання, операції, посадових обов'язків).

На робочому місці розміщена основна частина обладнання, технологічного оснащення й інструменту, що необхідна для виробництва продукції чи надання послуг.

Залежно від специфіки виробництва робочі місця можна класифікувати за різними ознаками:

- за професіями (наприклад, робоче місце інженера-конструктора);
- за кількістю виконавців (індивідуальні або колективні);
- за мірою спеціалізації (спеціалізовані або універсальні);
- за рівнем механізації (робочі місця ручної роботи, механізовані);

Під плануванням робочого місця розуміють найбільш раціональне розміщення у виробничому просторі (чи на виробничій площі) основного та допоміжного обладнання, оснащення і предметів праці, а також самого робітника (чи їх групи), за умов забезпечення виконання необхідних трудових рухів і прийомів та створення комфортних та безпечних умов праці.

Організація робочого місця — це система заходів щодо його спеціалізації, оснащення необхідними засобами і предметами праці, їхнього розміщення на робочому місці, його зовнішнього оформлення і створення належних умов праці. Основними напрямками в організації робочих місць вважають:

- ефективне розміщення устаткування, оснащення, предметів праці;
- раціональну спеціалізацію;
- освітлення робочої площі;

Оснащення робочого місця складається із сукупності засобів праці, різного оснащення, необхідних для виконання конкретних трудових функцій. Сюди відносяться: основне технологічне і допоміжне обладнання; організаційне оснащення (оргтехніка, засоби зв'язку і сигналізації, робочі меблі, тара тощо); технологічна оснастка (робочі та

вимірювальні інструменти, запасні частини тощо); робоча документація; засоби комунікації для подачі на робоче місце енергії, інформації, матеріалів, сировини та ін.

Рис.1. Характеристика робочих місць

Оцінювання ефективності робочих місць виконується за такими показниками:

- частка робочих місць, що відповідають усім організаційним вимогам;
- частка робочих місць, рівень організації яких не відповідає вимогам, але є можливість його забезпечити за рахунок їх удосконалення;
- частка робочих місць із безнадійно низьким організаційним рівнем і їх потрібно ліквідувати.

Для вибору найбільш економічно ефективного варіанту організації робочих місць із кількох можливих використовується система показників . В якості критеріїв при їх виборі доцільно використовувати :

- раціональність використання виробничої площі (простору);
- вартість організації робочого місця;
- економічна ефективність раціоналізація робочого місця ;
- економічна ефективність ліквідації робочого місця.